

Kúria ítélete

Az ügy száma: .I.822/2020/6.

A határozat szintje: törvényességi jogorvoslat

A tanács tagjai: . Csák Zsolt, a tanács elnöke

Dr. Domonyai Alexa, előadó bíró

. Sebe Mária, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. október 13.

Az ügy tárgya: csalás büntette

Terhelt(ek): I.rendű terhelt

Elsőfok: Járásbíróság, 9.B.89/2019/6., ítélet, előkészítő ülés,
2019. november 28.

Az indítvány előterjesztője: a legfőbb ügyész

Az indítvány iránya: törvénysértés megállapítása és megváltoztatás

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette miatt I.rendű vádlott ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által, a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt elbírálva megállapítja, hogy a Keszthelyi Járásbíróság 9.B.89/2019/6. számú ítéletének a foglalkozástól eltiltás tartamát megállapító rendelkezése törvénysértő.

Ezért az ítéletet megváltoztatja és a foglalkozástól eltiltás tartamát 1 évre mérsékli.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

- [1] A Keszthelyi Járásbíróság a 2019. november 28. napján tartott előkészítő ülésen kihirdetett 9.B.89/2019/6. számú ítéletével I.rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont]. Ezért - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő nap. A járásbíróság a terheltet 2 év időtartamra eltiltotta gazdasági társaságban vezető tisztségviselésről, mint foglalkozástól. Rendelkezett a polgári jogi igényről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.
- [2] A vádlott és védője az enyhítés végett bejelentett fellebbezésüket visszavonták, így az ítélet 2020. február 10. napján jogerőre emelkedett.
- [3] A Keszthelyi Járásbíróság 9.B.89/2019/6. számú ítélete ellen a legfőbb ügyész BF.555/2020/4. szám alatt nyújtott be jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 667. § (1) bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy a 2019.

november 28. napján tartott előkészítő ülésen az ügyész a Be. 502. § (1) bekezdése alapján indítványt tett a büntetés nemére és tartamára arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismerné.

- [4] Az ügyész a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 52. § (1) bekezdésének b) pontja alapján 1 év gazdasági társaságban, vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás kiszabását indítványozta.
- [5] A Be. 565. § (2) bekezdése alapján, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz. Ekként törvényt sértett a járásbíróság, amikor az előkészítő ülésen az ügyészi indítványban foglaltaknál hosszabb tartamban állapította meg a foglalkozástól eltiltás mértékét. A törvénysértő jogerős határozat más jogorvoslattal nem támadható. A bűnösséget beismerő nyilatkozat előkészítő ülésen történő elfogadása esetén az ügyészség által indítványozottnál hátrányosabb büntetés kiszabása nem tekinthető a súlyosítási tilalom megsértésének, így nem minősül a Be. 649. § (2) bekezdésében szereplő eljárási szabálysértésnek, ezért felülvizsgálati eljárás alapja nem lehet.
- [6] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria - a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 212. §-ának (3) bekezdése alapján tartandó tanácsülésen - a Be. 669. §-ának (1) bekezdése alapján a törvénysértést állapítsa meg és a Keszthelyi Járásbíróság 9.B.89/2019/6. számú ítéletét a Be. 669. §-ának (2) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy a I.rendű terhelttel szemben kiszabott foglalkozástól eltiltás tartamát 1 évre mérséklje.
- [7] A Be. 668. § (1) bekezdése szerint a Kúria a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot - ha elutasításának nincs helye - nyilvános ülésen bírálja el.
- [8] A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 212. § (3) bekezdése szerint, a Kúria tanácsa a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot, ha azt a tanács elnöke szükségesnek tartja nyilvános ülésen, egyébként tanácsülésen bírálja el. Ha a Kúria tanácsa a jogorvoslatot tanácsülésen bírálja el, biztosítani kell, hogy az érintettek indítványa, észrevétele megismerhető legyen, azzal összefüggésben az érintettek észrevételt terjeszthessenek elő (2020. évi LVIII. törvény 212. § (4) bekezdés).
- [9] A bejelentett rendkívüli jogorvoslat alapján a Kúria indokoltnak tartotta ezen eljárási forma alkalmazását. A terhelt és védője a jogorvoslati indítványra észrevételt nem tettek.
- [10] **III.** A legfőbb ügyész törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslati indítványa alapos.
- [11] 1.A legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be a bíróság törvénysértő, jogerős ügyszövevény határozata és végleges, nem ügyszövevény végzése ellen [Be. 667. § (1) bekezdés].
- [12] A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat esetén a XC. Fejezet (felülvizsgálati eljárás) rendelkezéseit az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni (Be. 666. §).
- [13] A legfőbb ügyész jogorvoslati indítványában hivatkozott törvénysértés a Be. 637. § (1) bekezdésében meghatározott okokra alapított perújítási eljárásban nem orvosolható és a Be. 649. § (1)-(5) bekezdése szerinti felülvizsgálati okok között sem szerepel. A törvénysértés a Be. 671. §-a szerinti egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban sem küszöbölhető ki.
- [14] A Keszthelyi Járásbíróság a 9.B.89/2019/6. számú ítéletét a 2019. november 28. napján tartott előkészítő ülésen hozta meg.
- [15] A Be. 502. § (1) bekezdése szerint az előkészítő ülés megkezdése után a bíróság felhívására az ügyész ismerteti a vád lényegét, megjelöli a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit és indítványt tehet a büntetés vagy intézkedés mértékére, illetve tartamára is arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri.

- [16] Ha a bíróság az előkészítő ülésen a terhelt beismerését végzéssel elfogadja és nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetés-kiszabási körülményekre is kihallgatja, majd az ügyész és a védő felszólalását követően az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja [Be. 504. § (4)-(6) bekezdés]. A Be. 565. § (2) bekezdése értelmében, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.
- [17] Eljárási szabálysértés miatt a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye [Be. 648. § b) pont]. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozatával szemben akkor terjeszthető elő felülvizsgálati indítvány, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.
- [18] A Be. 608. § (1) bekezdése a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseket tartalmazza, azonban ezek között nem szerepel az előkészítő ülésen elfogadott, beismerő vallomás alapján meghozott ítéletben a vádiratban, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványban megjelölt szankciónál hátrányosabb büntetés, illetve hátrányosabb intézkedés alkalmazása.
- [19] A Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja a súlyosítási tilalom megsértése esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A súlyosítási tilalom azonban nem azonosítható a hátrányosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalmával. A Be. 10. § (3) bekezdése alapján hátrányosabb döntésnek, büntetésnek, intézkedésnek vagy erre irányuló indítványnak kell tekinteni azt a döntést, büntetést, intézkedést vagy indítványt, amely további kötelezettséget állapít meg, jogot korlátoz, illetve ezekre irányul. A súlyosítási tilalom az eljárási törvény garanciális rendelkezése és a jogorvoslat során kivételt határoz meg a felülbírálat terjedelmének általános szabályai alól. Alapvető tartalma, hogy a terhelt és a védő részére lehetővé teszi a fellebbezési jog kockázat nélküli gyakorlását és kizárja azt, hogy a fellebbezés folytán, alapvető érdemi kérdésekben a terheltre hátrányosabb másodfokú bírósági határozat szülessen akkor, ha az elsőfokú bíróság ítéletét csak a terhelt javára szóló fellebbezés támadta (Be. 595. §).
- [20] Mindezek tükrében a hátrányosabb döntés, büntetés, intézkedés, indítvány hatóköre más, mint a súlyosítási tilalom. Nem csak a súlyosítási tilalomba ütköző esetekre vonatkozik, hanem annál lényegesen tágabb körben érvényesül. Az eljárás különböző szakaszaiban egyaránt megjelenő, valójában a tisztességes eljárás és a jogbiztonság egyik elemét alkotó szabálynak tekintendő (BH 2020.64.).
- [21] A Be. a súlyosítási tilalom megsértésének esetére lehetővé teszi a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálati indítvánnyal történő támadását. A felülvizsgálat a hátrányosabb jogkövetkezményt tartalmazó törvénysértő határozat orvoslására nem vehető igénybe.
- [22] A járásbíróság jogerős ügydöntő határozata - az előbbiekben már kifejtettek szerint - perújítás, felülvizsgálat vagy egyszerűsített felülvizsgálati eljárás útján nem támadható, a törvénysértés csak a Be. 667. § (1) bekezdése szerinti rendkívüli jogorvoslattal orvosolható.
- [23] 2. A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a Keszthelyi Járási Ügyészség a 2019. szeptember 5. napján kelt B.1250/2018/29. számú vádiratában - a terhelt előkészítő ülésen történő beismerése esetére - indítványt tett 1 év 6 hó, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztés kiszabására, a végrehajtás elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának megállapítására, valamint 1 év időtartamra a gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra.
- [24] A Be. 502. § (1) bekezdése alapján a 2019. november 28. napján tartott előkészítő ülésen az ügyész ismertette a vádat, megjelölte a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit és a vádiratban a büntetés mértékére tett indítványát fenntartotta (Keszthelyi Járásbíróság 9.B.89/2009/8. számú tárgyalási jegyzőkönyv 1. oldal).

- [25] A bíróság a 9.B.89/2019/8/I. számú végzésével I.rendű terhelte a bűnösségét beismerő nyilatkozatát a Be. 504. § (1)-(3) bekezdése alapján elfogadta, majd ítéletet hozott, melyben a terhelte - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy megállapította a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját.
- [26] A bíróság a terhelte 2 év időtartamra gazdasági társaságban vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra is ítélte.
- [27] 3. A Keszthelyi Bíróság az ítéletében megsértette a Be. 565. § (2) bekezdésében írt azon szabályt, hogy a terhelte szemben az ügyési indítványban megjelölt szankciónál hátrányosabb jogkövetkezmény nem alkalmazható.
- [28] A Be. 669. § (2) bekezdése értelmében a Kúria a törvénysértés megállapítása esetén a terhelte felmentheti, a kényszergyógykezelését mellőzheti, az eljárást megszüntetheti, enyhébb büntetést szabhat ki, vagy enyhébb intézkedést alkalmazhat, illetve ilyen határozat meghozatala érdekében a sérelmezett határozatot hatályon kívül helyezheti, és szükség esetén az eljáró bíróságot új eljárásra utasíthatja.
- [29] A Kúria ezért ítéletében a Be. 669. § (2) bekezdése alapján a törvénysértést megállapította és azt kiküszöbölte, melynek során a megtámadott ítéletet megváltoztatta és a terhelte szemben a Btk. 52. § (1) a) pontja, 53. § (2) bekezdése és 54. § a) pontja alapján alkalmazott foglalkozástól eltiltás tartamát a vádiratban előterjesztett, majd az előkészítő ülésen fenntartott ügyési indítványban meghatározott tartam szerint 1 évre mérsékelte.
- [30] 4. A Kúria csupán megjegyzi, hogy a bíróság az előkészítő ülésen a vádlott bűnösségét elismerő nyilatkozatának elfogadását követően a sértettet annak ellenére hallgatta ki tanúként, hogy az előkészítő ülésen bizonyítási eljárás folytatását az eljárási törvény nem teszi lehetővé.
- [31] A Be. 499. § (1) bekezdése szerint az előkészítő ülés a vádemelés után a tárgyalás előkészítése érdekében tartott nyilvános ülés, amelyen a vádlott és a védő a tárgyalást megelőzően kifejtheti a váddal kapcsolatos álláspontját és közreműködhet a büntetőeljárás további menetének alakításában. A Be. 502. § (3) bekezdése csak a vádlott kihallgatását teszi lehetővé, míg a sértetthez, mint magánfélhez a polgári jogi igény tekintetében a bíróság tagjai kérdést intézhetnek, mely nem azonos a bizonyítás felvételének minősülő tanúkihallgatással.
- [32] Ha az ügy előkészítő ülésen nem intézhető el, a vádlott és a védő a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem érintő bizonyítás lefolytatására és egyéb eljárási cselekményekre vonatkozó indítványt terjeszthet elő, a bíróság pedig a tárgyalást nyomban megtarthatja [Be. 505. § (1), (4) bekezdés].
- [33] A bíróság kétségtelenül a büntetés kiszabását érintően a - vádirati tényállásban szereplő - kár vádlott általi időközben történt megtérítésére vonatkozóan a polgári jogi igénnyel kapcsolatban hallgatta meg a magánfelet, azonban erre csak tárgyaláson kerülhetett volna sor. Az így megvalósított relatív eljárási szabálysértés ugyanakkor - erre vonatkozó indítvány hiányában - a jelen eljárásban nem eredményezheti a törvénysértés megállapítását, míg a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt, feltétlen eljárási szabálysértés hiányában a felülvizsgálati eljárást sem alapozza meg.

Az indítvány és a döntés elvi tartalma

- [34] Ha a bíróság a bűnösségét beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, akkor az ítéletben nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (2) bekezdés alapján előterjesztett indítvány tartalmaz. A terhelte esetében a vele szemben kiszabott foglalkozástól eltiltás tartama az ügyész által indítványozott tartamot meghaladta, ezért azt a Kúria az ügyési indítványban meghatározott tartam szerint mérsékelte.

Záró rész

- [35] A kifejtettek alapján a Kúria a Be. 669. § (1) bekezdés I. fordulatainak megfelelően, a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát alaposnak találva megállapította, hogy a megtámadott határozatnak a foglalkozástól eltiltás tartamát megállapító rendelkezése törvénysértő, ezért a Be. 669. § (2) bekezdés IV. fordulata alapján az erre vonatkozó rendelkezést megváltoztatta.
- [36] A Be. 666. § szerint a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat esetén a XC. Fejezet (felülvizsgálat) rendelkezéseit kell alkalmazni, ha az e (XCI.) Fejezetben nincs eltérő szabály. A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben a Be. 458. § (3) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, ettől eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete nem tartalmaz. Mindezek értelmében a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálása során meghozott ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek. Az ítélet felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont III. fordulata zárja ki.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Domonyai Alexa s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Tóth Teréz
bírósági ügyintéző